

Life and Text - Hassidut of Social Unrest

11 Sivan 5780

Rabbi Mark Asher Goodman

וַיֹּאמֶר ה' אִם-אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאתִי לְכָל-הַמָּקוֹם בְּעִבּוֹרָם: (יח, כו)
אם אמצא בסדום חמשים צדיקים בתוך העיר... לא די שיהיו צדיקים חובשי ספסל
בית המדרש, אלא צדיקים שהם בתוך העיר, מעורבים עם הבריות, עוסקים בהוויות
העולם ובכל זאת צדיקים הם — אז ישא ה' לכל העיר בעבורם. הרבי ר' בונם מפשיסחא

Genesis 18:26

וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם-אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאתִי לְכָל-הַמָּקוֹם בְּעִבּוֹרָם:

And the LORD said: 'If I find in Sodom fifty righteous amidst the city, then I will forgive all the place for their sake.'

'It is not enough for the righteous to park themselves on the benches of the Beit Midrash - the house of study. Instead the righteous find themselves *b'toch ha-ir* - in the middle of the city, mixed in with the people, inextricably involved in the actions of the world. This is what a tzaddik is. As such, God will raise up and forgive the whole of the city on behalf of their actions.'

- Rabbi Simcha Bunim of Peshischa (1767-1827)

Exodus 2:11

וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָּם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרֵי מִכָּה אִישׁ-עִבְרִי
מֵאֲחִיו:

Some time after that, when Moses had grown up, he went out to his kinsfolk **and witnessed their oppression**. He saw an Egyptian beating a Hebrew, one of his kinsmen.

וִירָא בְּכַבְלֵתָם... מֹשֶׁה לֹא חִיפֵשׂ אֶת חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל. אִף שֶׁהָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, לֹא רָאָה אֶת זֶה כְּלָל, אֲלֵא „וִירָא בְּכַבְלוֹתָם“, רָאָה אֶת צָרַת יִשְׂרָאֵל. אַדְמוֹר ר' אַהֲרֹן רוֹקַח מִבְּעֵלֶז

and witnessed their oppression

Moses did not search the sins of Israel. Even though they were worshippers of false idols, he didn't see that at all. Rather 'he saw their oppression' - he saw the pain of Israel.

- Ad"mor Rabbi Aharon Rokeach of Belz (1880-1957)

ב. הַנָּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי־עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וְיִהְיֶה־לִּי לִישׁוּעָה.

אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד. לְמִטְרַת בְּטַחֲוֹן קַל יוֹתֵר לְהַגִּיעַ, מֵאֲשֶׁר לְמִדְרַגַּת יִרְאָה, שֶׁהִיא גְבוּהָה הַרְבֵּה יוֹתֵר. עֲרַבֵי נַחַל, נַח תִּקְסֵד

עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה. וְאֵילּוּ מֹשֶׁה רִבִּינוּ אָמַר ⁴⁰: "עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה". לֹא הוֹכִיר הַשֵּׁם הַשְּׁלֵמִם? כִּי יִשְׁעִיהָ מְדַבֵּר עַל הָעֵתִיד, שֶׁאֵזוּ יִהְיֶה "ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד". ה' שְׁלֵם וְכִסְאוֹ שְׁלֵם. לְכֹן מוֹכִיר שֵׁם הוֹיָה בְּשִׁלְמוֹת. מוֹהַרִ"ן בֶּן לֹוִי; צִמַח ה' לְצַבִּי, בְּשִׁלַּח

Isaiah 12:2

הַנָּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי־עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וְיִהְיֶה־לִּי לִישׁוּעָה:

Behold the God who gives me triumph! I am secure and I will not fear; For Yah the LORD is my strength and might, And God has been my deliverance."

The goal of security is easy enough to achieve, moreso than a level of fear, that this is much higher.

- **Arveh Nachal, R' David Solomon Eibenschutz (1755-1818, Soroka, Palestine)**

And also Moses our teacher said 'For Yah is my strength and might' (not including 'ה). Why is the full name of God not invoked? Because Isaiah speaks of the future, as he says 'when God is one and God's name is one.' God is whole and God's throne is whole. And thus the full name of God (Y-H-V-H) is invoked.

- **Tzemach Hashem LeTzvi, Rabbi Tvzi Hirsh of Nadavorna, (1740-1802), student of the Maggid of Mezherich**

Jeremiah 23:29

הֲלוֹא כֹה דְבַרִי כְאֵשׁ נֹאֵם יְהוָה וְכַפְּטִישׁ יִפְצֹץ סֶלֶעַ: (o)

Behold, My word is like fire—declares the LORD—and like a hammer that shatters rock!

כִּי הוּא אֵשׁ וְכִי הוּא מַכּוֹת כָּל הַבְּרִיָּוִת וְכִי הוּא מַכּוֹת כָּל הַבְּרִיָּוִת
 כְּמוֹ הָאֵשׁ, שׁוֹרֶפֶת כָּל הַדְּבָרִים הַגְּשְׁמִיִּים וְעוֹשֶׂה מֵהֶם אֵין, וּבִזְוֵה הֵמָּה חוֹזְרִים לְמִקְוֵם
 וְשָׂרֶשׁ. כִּי "דְּבָרִי" הִיא הַתּוֹרָה. שׁוֹרֶפֶת כָּל הַחֹמְרִיּוֹת וְהַגְּשְׁמִיּוֹת שֶׁבָּאֵדָם, וּמַחְזִיר אוֹתָם
 תּוֹרַת אֲבוֹת, קֶסֶר לְשָׂרֶשׁ.
 הָאֵשׁ יֵשׁ בָּהּ שְׁתֵּי תוֹעֵלִיּוֹת: מְפִיץ אֹר; וְשׁוֹרֶף. כִּי "דְּבָרִי" יֵשׁ בָּהֶם אֹר הַמְּאִיר, עַל-יַדִּי
 קִיּוֹם רַמ"ח מִצּוֹת-עֲשֶׂה. וְחֵסֶר-וְשִׁלּוּם, אֲשֶׁר-שׁוֹרֶפֶת, עַל-יַדִּי שֶׁ"ה לֹא-תַעֲשֶׂה.
 שֶׁפֶת אִמֶּת, תְּצוּהָ תִרְנָה

Fire burns all material things and makes them into nothing. And by this they return to their origin and their root. So too 'words' - this is the Torah. They burn all materialism and corporeality in a person, and return them to their root.

- **Torat Avot, Rabbi Sholom Noach Berezovsky of Slonim (1911-2000)**

Fire has two uses: it puts off light, and it burns. So too 'words' - they can illuminate, by the fulfillment of 248 positive commandments. And God forbid, fire burns, on account of 365 negative commandments.

- **Sefat Emet, Tetzaveh**

ה. מן־המצר קראתי יה ענני במרחב יה

מן המצר. פירש הבעש"ט. הקריאה צריכה להיות: לא לבד שהשי"ת יוציאו מן המיצר, אלא "מן המצר" עצמו תצמח הישועה. שפת אמת, נצבים תרמ

כמו שהבורא ית' הוא אין סוף, כך מדותיו הם אין סוף. לכן בעת בריאת העולם היה מוכרח לצמצם מדותיו. אלא כאשר המדות מתפשטות למטה בעולם הם מתרחבות עד שמגיעות לרב־חסד ורב־טוב לבית־ישראל. וזהו שכתוב: "מן המיצר קראתי" ששם המקור והשורש. ואתה עונה לי "במרחביה". קדושת לוי, תשא

Psalm 118:5

מן־המצר קראתי יה ענני במרחב יה:

In distress I called on the LORD; the Lord answered me and brought me relief.

From the straits (distress) I called to Yah; God answered me and brought me to the expanses (relief)

The Baal Shem Tov explained: this reading needs to be - not only did God bring me out from the distress, rather "from the straits" themselves was the flowering of redemption.

- **Sefat Emet, Rabbi Yehuda Leib Alter of Ger**

Just as the Creator, Blessed Be is **Ain Sof** - without end, so too God's Divine aspects are without end. Thus at the time of the creation of the world, God needed to **tzimtzum** -

restrict God's characteristics. Thus when those aspects were extended downward into the world, they expanded to the point that they arrive in great lovingkindness and great goodness to all. And this is what it says "From the straits I called to you", that there was the source and the root. And you answer to me from the expanses.

- **Kedushat Levi, Rabbi Levi Yitzhok of Berdichev**